



1. Sened-i İttifak'ın ilan edildiğinde ayanlar padişaha bağlı kalacakları ve merkezi otoriteyi korumaya yardımcı olacakları sözünü vermişlerdir. Sened-i İttifak ile padişah ilk kez kendinden başka bir gücün yani ayanların hukuki varlığını tanımıştır. Buna karşılık ayanlarda devlet otoritesini kabul etmiştir. İkinci Mahmut'un amacı: Merkezi otoriteyi güçlendirmek, yapmak istediği ıslahatlar için uygun zemin hazırlamak ve ıslahatların önündeki engel olarak gördüğü yeniçerilere karşı bir destek bulmaktır. Senedi İttifak ile; Ayanlar padişaha bağlı kalacaklar ve devletin otoritesini tanıyacaktı. ıslahatlara karşı İstanbul'da herhangi bir ayaklanma çıktığında ayanlar askerleriyle birlikte derhal padişaha yardıma gelecekti. II. Mahmut "yarenlerim" dediği ayanların varlığını tanıyacak, Ayanlar, devlet adına vergi ve asker toplayabilecekti. Sened-i İttifak ile Padişah ayanların hukuki varlığını resmen tanımıştır. Sened-i İttifak, padişahın yetkilerini kısıtlayan ilk belgedir. Bu yönüyle 1215 İngiltere'sinde imzalanan Magna Carta'ya benzer. Sened-i İttifak, bir ıslahat değildir. Sened-i İttifak'ta Avrupa'nın herhangi bir baskısı ve etkisi yoktur. Sened-i İttifak, padişahın yetkilerini kısıtlamasına rağmen, padişaha tekrar güç ve otorite kazandırmaya yönelik bir girişimdir. Ancak ayanlar yeniçeri isyanlarını bastırmaya gelmemesi ve Sened-i İttifak'a uymamasından dolayı II. Mahmut tarafından Vakay-ı Hayriye yani Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra ortadan kaldırılmıştır.

Cevap: E

2. II. Mahmut, Vak'a-l Hayriye'den sonra, "Bundan böyle saltanatın millet için bir dehşet bir korku kaynağı değil, fakat bir destek olmasını istiyorum. Bunun için ferdin malına el konulması geleneğini kaldırıyorum." diyerek Müsadere usulüne son verildiğini açıklamıştır. Devlet hizmetinde çalışanların öldükten sonra mallarına el konulması kuralı (müsadere) kaldırıldı. Müsadere usulü kaldırılmasıyla, özel mülkiyet anlayışı gelişti, miras hakkı ortaya çıktı, sermaye birikimi meydana geldi.

Cevap: A

3. Osmanlı Devleti'nin ilk resmi gazetesi Takvim-i Vekayi'dir.
- ❖ Tercüman-ı Ahvâl: İlk özel gazete
 - ❖ Ceride-i Havadis: İlk yarı resmî gazete
 - ❖ Tercüman-ı Hakikat: Ahmet Mithat Efendi tarafından kurulmuştur.
 - ❖ Tasvir-i Efkar: Namık Kemal tarafından çıkarılan gazetedir.

Cevap: C

4. Nizam-ı Cedid Ordusu III. Selim Dönemi'nde kurulmuştur. Alemdar Mustafa Paşa'nın girişimleriyle "Sekban-ı Cedid" adıyla bir ordu kurulduysa da yeniçeriler, Alemdar Mustafa Paşa'yla birlikte, kurduğu orduyu da ortadan kaldırdılar. "Eşkinci Ocağı" adıyla bir ordu daha kuruldu. Yeniçeriler bunu da ortadan kaldırmak isteyince, II. Mahmut, devlet adamlarının, ulemanın, topçu birliklerinin, esnafın ve İstanbul halkının desteğini alarak, Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldırdı. (Vakay-ı Hayriye 1826) (Bektaşlı ocakları kapatıldı) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra yerine, "Asakir-i Mansure-i Muhammediye" adıyla yeni bir ordu kuruldu. Bu ordunun eğitimi için Prusya'dan (Almanya) subaylar getirildi. Avrupa'ya subaylar gönderildi. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla devletin merkezi otoritesi güçlenmiştir. Yapılacak ıslahatların önündeki en büyük engel kalkmıştır. II. Mahmut böylece, yapmayı düşündüğü ıslahatlar için uygun bir ortam oluşturmuş ve ıslahatlarını gerçekleştirme imkanı bulmuştur. Dirlik (Tımar) Sistemi'nin bozulmasına paralel olarak taşrada merkezi otorite boşluğu yaşanmıştı. Taşrada (Vilayetlerde) merkezi otoriteyi güçlendirmek amacıyla "Redif Birlikleri" kurulmuştur. Mehterhane kapatıldı. Askeri Bando Okulu (Mızıkayı Hümayun) açıldı. "Harbiye" Harp Okulu, "Tıbbiye" Askeri Tıp Okulu açılmıştır.

Cevap: E

5. Şeyhülislamlık, II. Mahmut Dönemi'nde Bab-ı Meşihat Dairesi'ne dönüştürülmüştür. Bâb-ı Meşihat sadece resmî bir daire değil aynı zamanda Osmanlı Devleti'ndeki pek çok ilmi, siyasi-idarî toplantı ve faaliyetler için de bir merkez olmuştur. Medrese mezunlarının mülâzemet imtihanları ile kadı ve müderrislerin ruûs imtihanları burada yapıldı. XIX. yüzyıl boyunca giderek önem kazanan ve sık sık akdedilmeye başlanan meşveret meclisleri de zaman zaman Bâb-ı Meşihat'ta toplanır ve başta sadrazam olmak üzere bütün yetkililer bir araya gelip ülkenin önemli meselelerini görüşmüşlerdir Hariciye Nezareti-Dışişleri Bakanlığına, Dahiliye Nezareti-İç işleri Bakanlığına, Defterdarlık-Maliye Bakanlığına-Sadrazamlık makamı Başvekaletle dönüşmüştür.

Cevap: A

6. Osmanlı'da "Millet-i Sadıka" olarak adlandırılan grup Ermenilerdir. İlk Türk-Ermeni münasebetleri Selçuklu Dönemi'nde başlamıştır. Osmanlı'da, İlk Ermeni sorunu 93 Harbi'nde ortaya çıkmıştır. 1878 Berlin Antlaşması'yla uluslararası sorun oldu. I. Dünya Savaşı'nda Kafkas cephesinde Ermenilerle mücadele edildi. Bölgede asayişin bozulması üzerine Sevk ve İskan Kanunu ile Tehcir-göçe tabi tutuldu. Yeni Türk devleti Ermenilerle doğu cephesinde mücadele etti. Kazım Karabekir'in mağlup ettiği Ermeniler, Gümrü Antlaşması ile Sevr'den doğan haklarından vazgeçerek TBMM'yi ilk tanıyan devlet oldu.

Cevap: A

7. 1890 yılında iki devlet arasındaki dostluk ilişkilerini pekiştirmek için II. Abdülhamit tarafından Ertuğrul Fırkateyni Japonya'ya gönderilmiştir. Dönüş yolunda (16 Eylül 1890) fırtınaya yakalanarak Pasifik Okyanusu'nun derinliklerine gömülen gemide, firkateyn komutanı Tuğamiral Osman Paşa da dâhil olmak üzere 527 (609 kişiden 13'ü kazadan önce koleradan vefat etmişti) denizcimiz şehit olmuş, sadece 69 kişi sağ kurtulabilmişti.

Cevap: C

8. Azınlıklara devlet memuru, asker olabilmek imkanı sunan hükümler Tanzimat Fermanında yok sadece Islahat Fermanında yer almaktadır. Gayrimüslimlere küçük düşürücü, onur kırıcı sözler söylenmeyecek. Gayrimüslimler de devlet memuru olabilecek. Cizye kaldırılacak, bir kereye mahsus nakd-i bedel ödenecek. (Azınlıklara bedelli askerlik getirildi.) Tanzimat Fermanı'nda askerlik Vatandaşlık görevi olmuştur. Islahat Fermanı ile Cizye kaldırılmış ve askerlik yapmama karşılığında bir kereye mahsus bedel ödenmesi uygulaması getirilmiştir. Azınlıklar, dernek ve şirket kurabilecek. Okul, hastane, kilise açabilecek, Müslim ve Gayrimüslim ayrımı yapılmadan herkes istediği okulda eğitim alabilecek, Gayrimüslimler il genel meclislerine-yerel yönetimlere katılabilecek. (Gayrimüslimlerin kazandığı ilk siyasi haktır.) Herkese din ve mezhep hürriyeti sağlanacak. Mahkemede herkes kendi dinine göre yemin edebilecek, ticaret, ceza ve hukuk davaları için karma mahkemeler kurulacak. Yabancılar Osmanlı topraklarında vergisini vermek şartıyla mal mülk sahibi olabilecek. İşkence, dayak ve kötü muamele olmayacak, Vergi adaleti sağlanacak herkesten gelirine göre vergi alınacak denildi. Islahat Fermanı'nın Önemi: Islahat Fermanı'nın Paris Barış Konferansı'nda yer alması Avrupalı devletlerinin resmi bir belge üzerinden Osmanlı Devleti'nin iç işlerine daha fazla karışmasına neden olmuştur. Osmanlı'nın parçalanma süreci hızlanmıştır. Gayrimüslimler tanınan haklarla, Müslüman tebaadan daha üstün konuma gelmesi toplumsal huzursuzluğa neden olmuştur.

Cevap: B

9. Abdülmecit Dönemi'nde iltizam usulü kaldırıldı, ilk belediye örgütü kuruldu, Kırım Savaşı'nda İngiltere'den ilk dış borç alınmıştır. Tanzimat (1839) ve Islahat (1856) Fermanları yayınlandı. Köle ticareti yasaklandı. Azınlıklara ilk kez okul açma ve askerlik yapma hakkı tanındı. Mecburi askerlik süresi 5 yıl ile sınırlandırıldı. Cizye kaldırıldı. Azınlıklar ilk kez yerel yönetimlere katıldı. Yabancılar mülk edinme hakkı tanındı. Meclis-i Al-i Tanzimat kuruldu. İl Genel Meclisleri kurularak, halkın yerel yönetimlere katılması sağlanmıştır. Posta Nezareti kurulmuştur. Erkek Öğretmen Okulu, Dar'ül Muallimin, ilk Osmanlı Üniversitesi Dar'ül Fünun açılmıştır. Mekteb-i Mülkiye, Kız Rüştiyeleri açılmıştır. 1860'da ilk özel gazete Tercüman-ı Ahval Gazetesi yayınlandı. 1845'te bugünkü Milli Eğitimin temeli olan Meclis-i Marif-i Umumiye kuruldu. (Eğitim-Öğretim Bakanlığı) Jandarma Teşkilatı kurulmuştur. Polis teşkilatı kuruldu. İlk telgraf hatları kurulmuştur. 1858 arazi kanunnamesi yapıldı. İltizam Sistemi kaldırılarak gelire göre vergi alınmaya başlanmıştır. Vergilerin toplanması vergi memurlarına bırakılmış, ilk Osmanlı bankası olan Bank-ı Dersaadet kurulmuştur. İlk yabancı ortaklı Osmanlı bankası Bank-ı Şahane-i Osmani kurdu. İlk kâğıt para Kaime basılmıştır. Mecidiye adıyla madeni paralar kesildi. İlk demir yolu hatları yapılmıştır. İlk deniz yolu işletmesi (Şirket-i Hayriye) kurulmuştur. Dolmabahçe Sarayı, Beykoz, Yıldız Sarayı yapılmıştır.

Cevap: B

10. Osmanlı'nın Anadolu'dan ilk kez toprak kaybettiği savaş 1877-78 Osmanlı Rus savaşı (93 Harbi) antlaşma sorulursa Cevap: 1878 Berlin Antlaşması olur. Anadolu'dan kaybettiğimiz ilk toprak Evliye-i Selase'dir. (Kars, Ardahan, Batum) 1918 Brest Litovsk Antlaşması ile geri alınmıştır.

Cevap: C

11. Bank-ı Dersaadet Osmanlı'nın ilk bankası kabul edilir.

- ✦ Bank-ı Osmani, Abdülaziz Dönemi'nde açılmıştır.
- ✦ Memleket Sandıkları, Çiftçiye kredi sağlamak için Mithat Paşa önderliğinde kurulan bankadır.
- ✦ İtibar-ı Milli Bankası, Kuruluşunda İttihat ve Terakki'nin etkili olduğu bankadır. Cumhuriyet Dönemi'nde hisseleri İş Bankası'na devredilmiştir.
- ✦ Ziraat Bankası: Memleket Sandıkları, Menafi Sandıkları Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür.

Cevap: A

12. Osmanlı'nın ilk kez Avrupa devleti sayılması, Avrupa devletler hukukundan yararlanması, toprak bütünlüğünün Avrupalı devletler tarafından korunması 1856 Paris Antlaşması'nın özelliklerindendir. 1856 Paris Antlaşması ile; Osmanlı Devleti, Avrupa devleti sayılacak, toprak bütünlüğü Avrupalı devletlerin garantisinde olacak maddesi Osmanlı Devleti'nin topraklarını tek başına koruyamadığını gösterir. Osmanlı Devleti ilk kez bir Avrupa devleti sayılmıştır. Karadeniz tarafsız olacak, Rusya ve Osmanlı tersane ve donanma bulunduramayacak maddesi Kırım Savaşı'nı kazanmamıza rağmen yenik devlet muamelesi gördüğümüzü ve Karadeniz'de donanma bulundurma hakkımızı kaybettiğimizi gösterir. Eflak ve Boğdan topraklarına özerklik tanınacak maddesi ile Memleketeyn topraklarının elimizden çıkmasına zemin hazırlanmıştır. Osmanlı Devleti, topraklarında ıslahat yapacağı için Avrupa devletleri Osmanlı iç işlerine karışılmayacak maddesi ilk defa Islahat Fermanı bir antlaşma maddesinde yer almış ve Avrupa devletleri resmi bir belge üzerinden Osmanlı iç işlerine karışma hakkı kazanmıştır. Osmanlı Devleti, Paris Antlaşması'nda Batılı devletlerin desteğini almak ve Konferansta etkili olabilmek için Islahat Fermanını -baskıyla- ilan etti.

Cevap: D

13. Osmanlı'nın ilk bilim heyeti olan 'Encümen-i Daniş' Abdülaziz Dönemi'nde açıldı. Kurucusu Mustafa Reşit Paşa'dır. Fransız İlimler Akademisi'ni örnek alarak kurulan bu kurulun başardığı en önemli iş, Ahmet Cevdet Paşa'ya yazdırılmış "Tarih-i Cevdet" adlı eserdir. Türkçeye sade dille yazılmış ve tercüme edilmiş bilimsel eserler kazandırma, ülkede genel kültür seviyesini yükseltme, kuruluş aşamasında olan Darülfünun için kitap hazırlama gibi amaçlarla kurulmuştu. Ayda bir kez toplanan ve her biri bir bilim dalında uzman 40 dahili üyeden oluşurdu. 1862'den sonra kapanmıştır.

Cevap: B

14. Avrupa'ya seyahat eden ilk Osmanlı padişahı Abdülaziz'dir. Şer'i Mahkemelerin yanı sıra, Nizamiye Mahkemeleri açılmıştır. (Avrupa hukuk kurallarına göre işleyen bu mahkemelerin açılmasıyla, hukukta farklı uygulamaların ve farklı tarzda işleyen mahkemelerin sayısı artmıştır. 1864 Nizamiye Mahkemeleri kuruldu. Şûra-ı Devlet kurulmuştur. (Danıştay) Vilayet Nizamnamesi yayınlanmıştır. Vilayet Nizamnamesi ile ülke, vilayet, liva, kaza, nahiye ve köy şeklinde idari teşkilatlara ayrıldı. Mithat Paşa'nın girişimiyle çiftçiye ucuz kredi verilmesi amacıyla Memleket Sandıkları kurulmuştur. Memleket Sandıkları (Menafi sandıkları → çiftçiye desteklemek ve tarımsal üretimi artırmak içindir. II. Abdülhamit devrinde (1888) Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür. Bahriye Nezareti kurulmuştur. İlk posta pulu basılmıştır. 1869'da Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayınlanarak (Genel Eğitim Kanunu) ilk kez azınlık okulları ve yabancı okulların programları denetlenmeye başlanmıştır. Galatasaray Sultanisi açılmıştır. Kız Öğretmen Okulu olan Dar'ül Muallimat açılmıştır. Dil ve tarih çalışmaları yapmak üzere Encümen-i Daniş (İlimler Akademisi) açıldı. İlk Osmanlı medeni kanunu olan Mecelle, Ahmet Cevdet Paşa öncülüğünde hazırlanmaya başlanmıştır.

Cevap: A

15. Tanzimat ve Islahat Fermanlarında Müslüman ve gayrimüslimlere çeşitli haklar verilmiştir. Özel Mülkiyet verilmesi, Kanun önünde eşitlik verilmesi, Can-mal güvencesi verilmesi, Askerlik ve Vergi düzenlemesi yapılması bu haklardan iken yönetime katılma hakkı Meşrutiyetle verilen bir haktır.

Cevap: C

16. ✧ Sanayi-i Nefise Mektebi, güzel sanatlar alanında eğitim vermek üzere II. Abdülhamit Dönemi'nde İstanbul'da 1882'de kurulmuş bir yüksekokuldur.
- ✧ Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk güzel sanatlar okuludur.
- ✧ Günümüzde Eski Şark Eserleri Müzesi olarak hizmet veren binada 2 Mart 1883'te eğitime başlayan okul, 1928'de Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır; 1982'de Mimar Sinan Üniversitesi adını almış, 2006'da şu anki Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi adını alarak eğitime devam etmektedir.

Cevap: E

17. I. Meşrutiyet'in ilanında Jön Türkler (Genç Osmanlılar) etkili olmuştur. Ayrıca 1876 İstanbul (Tersane) Konferansı kararlarını etkileme amacıyla yapılmıştır.
- ✧ İttihat ve Terakki, Osmanlı İmparatorluğu'nda ikinci Meşrutiyet'in ilanına önayak olup 1908-1918 yılları arasında kısa kesintilerle devlet yönetimine egemen olan, 21 Mayıs 1889 yılında kurulmuş bir siyasal hareket ve iktidar partisidir.
- ✧ Sened-i İttifak'ın ilan edilmesinde Ruscuk eski ayanı Alemdar Mustafa Paşa,
- ✧ Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesinde Mısır ve Boğazlar sorunu,
- ✧ Islahat Fermanı'nın ilan edilmesinde Kırım Savaşı sonrası imzalanacak olan Paris Antlaşması etkili olmuştur.

Cevap: B

18. Mithat Paşa, Kanuniesasi'yi hazırlayan kurulun başkanıdır. Dönemin padişahı ise II. Abdülhamit'tir. Kanuniesasiye göre Saltanat ve Hilafet Osmanlı'nın en büyük evladına aittir. Başkent İstanbul, Resmi dil Türkçedir. Devletin dini İslam'dır. Yasalar, İslam'a aykırı olamaz. Dini dili ırkı ne olursa olsun ben Osmanlı'yım diyen herkes Osmanlı'dır. Osmanlı Meclisi, Ayan ve Mebusan Meclislerinden oluşmaktadır. Ayan Meclisini padişah, Mebusan Meclisini ise halk seçer. Ayan Meclisi, üyeleri padişah tarafından seçilir ve ömür boyu görev yapar. (Bu durum ulus egemenliği ilkesine ve demokrasiye aykırıdır.) Mebusan Meclisi üyeleri, dört yıllığına, halkın seçtiği milletvekillerinden oluşmuştur. (elli bin erkek bir milletvekili seçer.) Kanun yapma hakkı Ayan ve Mebusan Meclislerine aitti. Ancak kanunlarda son söz padişah'ta idi. Kanun teklif etme yetkisi sadece "Heyet-i Vükela'ya" (hükümete) verilmiştir. Yürütme görevi, padişah başkanlığında "Heyet-i Vükelaya" aittir. Hükümet, padişaha karşı sorumludur. Yürütmenin başı padişah'tır. Sadrazam ve bakanları seçme ve görevden alma hakkı vardı. Padişahın izni olmayan bir konu mecliste görüşülemez. Padişahın meclisi feshedebilme hakkı olan 119. madde ile II. Abdülhamit "93 Harbini" gerekçe gösterilerek meclis feshedildi.

Cevap: E